

СЪДЪРЖАНИЕ

[Глава осма] ГОСПОДИН РОДБЕРТУС. НОВА ТЕОРИЯ ЗА ПОЗЕМ- ЛЕНАТА РЕНТА (ОТСЪПЛЕНИЕ)	3—116
[1] Излишъкът от принадена стойност в земеделието. По-бавното раз- витие на земеделието в сравнение с промишлеността в условията на капитализма]	3—11
[2] Нормата на печалбата в нейното съотношение с нормата на при- надената стойност. Стойността на селскостопанските суровини като елемент на постоянния капитал в земеделието]	11—16
[3] Стойност и средна цена в земеделието. Абсолютна рента]	16—21
[а] Изравняване на нормата на печалбата в промишлеността] . .	16—21
[б] Формулировка на проблемата за поземлената рента]	21—29
[в] Частната собственост върху земята като необходимо условие за съществуването на абсолютната рента. Разпадане на принаде- ната стойност в земеделието на печалба и рента]	29—33
[4] Несъстоятелност на тезата на Родбертус — че в земеделието лип- сва стойност на суровин материал]	38—50
[5] Лъжливите предпоставки на теорията на Родбертус за поземлената рента]	50—60
[6] Родбертус не разбира съотношението между средна цена и стой- ност в промишлеността и в земеделието. Законът за средните цени] .	60—67
[7] Грешките на Родбертус по въпроса за факторите, определящи нормата на печалбата и нормата на поземлената рента]	67—68
[а] Първа теза на Родбертус]	68—71
[б] Втора теза на Родбертус]	71—84

[в] Трета теза на Родбертус].	84—91
[8] Действителният смисъл на закона, изопачен от Родбертус].	91—94
[9] Диференциалната рента и абсолютната рента в тяхното съотношение. Историческият характер на поземлената рента. Към въпроса за метода на изследване у Смит и Рикардо].	94—108
[10] Норма на рентата и норма на печалбата. Съотношението между производителността на земеделието и производителността на промишлеността при различните стъпала на историческото развитие].	108—116
<i>[Глава девета]</i> БЕЛЕЖКИ ВЪРХУ ИСТОРИЯТА НА ОТКРИВАНЕТО НА ТАКА НАРЕЧЕНИЯ РИКАРДОВ ЗАКОН ЗА ПОЗЕМЛЕНАТА РЕНТА [ДОПЪЛНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ ЗА РОДБЕРТУС] (ОТСТЪПЛЕНИЕ).	117—169
[1] Откриването на диференциалната рента от Андерсън. Изграждането на възгледите на Андерсън в интерес на земеделците от неговия плагиатор — Малтус].	117—120
[2] Искането за развитие на производителните сили като основен принцип на Рикардо в оценката на икономическите явления. Апологетика на най-реакционните елементи от господствувашите класи у Малтус. Фактическо опровержение на Малтусовата теория за народонаселението от страна на Дарвин].	121—124
[3] Изопачаване на историята на възгледите за поземлената рента от Рошер. Примери за научната безпристрастност на Рикардо. Рента при влагане на капитал в земята и рента при използване на други природни елементи. Двойното действие на конкуренцията].	125—131
[4] Грешката на Родбертус по въпроса за съотношението между стойността и принадлежната стойност при посъкъпване на продукта].	131—134
[5] Отричането на абсолютната рента от Рикардо като последица от неговите грешки в теорията за стойността].	134—138
[6] Тезата на Рикардо за постоянното повишаване на цените на зърнените храни. Таблица на средните цени на пшеницата за периода от 1641 до 1859 г.].	138—141
[7] Догадката на Хопкинс за разликата между абсолютната и диференциалната рента; обяснение на поземлената рента с частната собственост върху земята].	141—143
[8] Разходи по разчистването и разораването на целинната земя. Периоди на повишаване цените на зърнените храни и периоди на тяхното понижаване (1641—1859 г.)).	143—152
[9] Андерсън против Малтус. Поземлената рента според Андерсън. Тезата на Андерсън за повишаващата се производителност на земеделието и нейното влияние върху диференциалната рента].	152—157
[10] Несъстоятелността на Родбертусовата критика на теорията на Рикардо за рента. Неразбиране на особеностите на капиталистическото земеделие от страна на Родбертус].	157—170

[Глава десета] ТЕОРИЯ ЗА ЦЕНАТА НА РАЗХОДИТЕ У РИКАРДО И АДАМ СМИТ (ОПРОВЕРЖЕНИЕ)	170—250
А. Теорията на Рикардо за цената на разходите	170—230
[1] Провалът на теорията на физиократите и по-нататъшното развитие на възгледите за поземлената рента].	170—173
[2] Определението на стойността от работното време като основно положение в теорията на Рикардо. Рикардовият метод на изследване като необходимо стъпало в развитието на икономическата наука и неговите недостатъци. Неправилната архитектура на книгата на Рикардо].	173—179
[3] Обърканост у Рикардо по въпроса за абсолютната и относителната стойност. Неговото неразбиране на формите на стойността].	179—183
[4] Трактовата на печалбата, нормата на печалбата, средните цени и т. н. от Рикардо].	183—216
[а] Смесването от Рикардо на постоянния капитал с основния и на променливия капитал с оборотния. Неправилната постановка на въпроса за изменението на „относителните стойности“ и неговите фактори].	183—200
[б] Смесването от Рикардо на печите на разходите със стойността и произтичащите оттук противоречия в неговата теория за стойността. Неразбиране на процеса на изравняване на нормата на печалбата и на превръщане на стойностите в производствени разходи].	200—216
[5] Средни цени, или производствени разходи, и пазарни цени	216—235
[а] Въстъпителни бележки: индивидуална стойност и пазарна стойност; пазарна стойност и пазарна цена].	216—219
[б] Смесването от Рикардо на процеса на образуване на пазарната стойност и процеса на образуване на производствените разходи].	219—224
[в] Две различни определения на „естествената цена“ у Рикардо. Измененията на цените на разходите в зависимост от изменението в производителността на труда].	224—230
[Б. Теорията на Смит за цената на разходите].	230—250
[1] Погрешните предпоставки на теорията на Смит за цената на разходите. Непоследователност на Рикардо, който запази Смитовото отъждествяване на стойността с цената на разходите].	230—235
[2] Теорията на Смит за „естествената норма“ на работната заплата, печалбата и рентата].	235—250
[Глава единадесета] ТЕОРИЯТА НА РИКАРДО ЗА РЕНТАТА	251—266
[1] Историческите условия за развитие на теорията за рентата у Андерсън и Рикардо].	251—255
[2] Връзката на Рикардовата теория за рентата с неговата трактовка на цената на разходите].	256—259

[3] Незадоволителност на Рикардовото определение на рентата]	260—266
<i>Глава дванадесета</i>] ТАБЛИЦИ НА ДИФЕРЕНЦИАЛНАТА РЕНТА С ПОЯСНЕНИЯ	267—330
[1] Изменения в масата и нормата на рентата]	267—270
[2] Различни съчетания на диференциалната и абсолютната рента. Таблици А, В, С, Д, Е]	270—288
[3] Анализ на таблиците]	238—330
[а] Към таблица А [Съотношенията между индивидуалната стойност в различните категории и пазарната стойност]	288—290
[б] Връзката между Рикардовата теория за рентата и концепцията за намаляваща производителност на земеделието. Измененията на нормата на абсолютната рента в тяхното съотношение с измененията на нормата на печалбата]	290—294
[в] Разглеждане на влиянието, което изменението на стойността на средствата за живот и суровините (следователно и на стойността на машините) оказва върху органическия състав на капитала	294—309
[г] Изменения на съвкупната рента в зависимост от измененията на пазарната стойност]	309—330
<i>[Глава тринадесета]</i> ТЕОРИЯТА НА РИКАРДО ЗА РЕНТАТА [КРАЙ]	331—370
[1] Рикардовата предпоставка за отсъствие на собственост върху земята. Преход към нови земли участъци в зависимост от тяхното местоположение и плодородие]	331—337
[2] Рикардовата теза за невъзможността рентата да влияе върху цената на зърнените храни. Абсолютната рента като причина за повишаването на цената на земеделския продукт]	337—342
[3] Концепцията за „естествената цена“ на земеделския продукт у Смит и Рикардо]	342—345
[4] Възгледите на Рикардо по подобренията в земеделието. Неговото неразбиране на икономическите последици от измененията в органическия състав на земеделския капитал]	345—357
[5] Рикардовата критика на възгледите на Смит за рентата и някои положения на Малтус	357—376
<i>[Глава четиринадесета]</i> ТЕОРИЯТА НА А. СМИТ ЗА РЕНТАТА	371—404
[1] Противоречия у Смит в постановката на проблемата за рентата]	371—384
[2] Тезата на Смит за особения характер на търсенето на земеделския продукт. Физиократският елемент в Смитовата теория за рентата]	384—389
[3] Смитовата трактовка на съотношението между предлагането и търсенето при различните видове продукти на земята. Изводите на Смит за теорията на рентата]	389—397

[4] Смитовият анализ на измененията на цените на продуктите на земята]	398—403
[5] Възгледът на Смит за движението на рентата и неговата оценка на интересите на различните обществени класи].	403—404
[Глава петнадесета] РИКАРДОВАТА ТЕОРИЯ ЗА ПРИНАДЕНАТА СТОЙНОСТ	405
[А. Връзката на представите на Рикардо за принадлежната стойност с неговите възгледи за печалбата и рентата].	405—429
[1] Смесване на законите на принадлежната стойност със законите на печалбата у Рикардо].	405—411
[2] Различни случаи на изменение нормата на печалбата].	411—415
[3] Противоположни едно на друго изменения в стойността на постоянния и променливия капитал и влиянието им върху нормата на печалбата].	415—418
[4] Смесване на производствените разходи със стойността в Рикардовата теория за печалбата].	418—420
[5] Общата норма на печалбата и нормата на абсолютната рента в техните съотношения. Влиянието на понижаването на работната заплата върху цените на разходите].	420—429
[Б. Проблемата за принадлежната стойност у Рикардо].	430
1) Количеството труд и стойността на труда. [Неразрешимостта на проблемата за размяна на труда срещу капитал в постановката, която ѝ дава Рикардо	430—434
2) Стойността на работната сила. Стойността на труда. [Смесването на труда и работната сила у Рикардо. Концепцията „естествена цена на труда“].	434—439
3) Принадена стойност. [Отсъствие у Рикардо на анализ на произхода на принадлежната стойност. Рикардовият възглед за работния ден като постоянна величина].	439—454
4) Относителна принадлежната стойност. [Анализът на относителната работна заплата като научна заслуга на Рикардо].	454—462
[Глава шестнадесета] РИКАРДОВАТА ТЕОРИЯ ЗА ПЕЧАЛБАТА	463
[1] Отделни случаи на разлика между печалбата и принадлежната стойност у Рикардо].	463—470
[2] Образуване на общата норма на печалбата (средната печалба*, или „обикновената печалба“).	470—476
[А] Предварително дадената средна норма на печалбата като изходна точка на Рикардовата теория за печалбата].	470—474
[Б] Грешките на Рикардо по въпроса за влиянието на колониалната и изобщо и външната търговия върху нормата на печалбата].	474—476

[3] Законът за спадане на нормата на печалбата	476—513
[А] Погрешни предпоставки в Рикардовата концепция за спадането на нормата на печалбата]	476—478
[Б] Анализ на Рикардовото положение за постепенното поглъщане на печалбата от нарастващата рента]	478—491
[В] Превръщане на част от печалбата и на част от капитала в рента. Изменения на величината на рентата в зависимост от измененията на количеството труд, използван в земеделието]	492—502
[Г] Историческа илюстрация на повишаването на нормата на печалбата при едновременно повишаване на цените на земеделските продукти. Възможности за увеличаване производителността на труда в земеделието]	502—504
[Д] Трактовка на спадането на нормата на печалбата у Рикардо и връзката ѝ с неговата теория за рентата]	504—513

[Глава седемнадесета] РИКАРДОВАТА ТЕОРИЯ ЗА НАТРУПВАНЕТО. КРИТИКА СРЕЩУ НЕЯ. ИЗВЕЖДАНЕ НА КРИЗИТЕ ОТ ОСНОВНАТА ФОРМА НА КАПИТАЛА 514—596

[1] Грешката на Смит и Рикардо, които изпуснаха изпредвид постоянния капитал. Възпроизводство на различните части на постоянния капитал]	514—517
[2] Стойност на постоянния капитал и стойност на продукта]	518—521
[3] Необходими условия за натрупването на капитала. Амортизация на основния капитал и нейната роля в процеса на натрупването]	521—525
[4] Връзката между производствените отрасли в процеса на натрупването. Непосредствено превръщане на част от принадлежната стойност в постоянен капитал като особеност на натрупването в земеделието и в машиностроенето]	525—535
[5] Превръщане на капитализиращата се принадлежна стойност в постоянен и променлив капитал	535—537
[6] Проблемата за кризите (угодни бележки). Разрушаване на капитала при кризите]	538—542
[7] Нелепостта на отричането на свръхпроизводството на стоки при едно ременно признаване излишъка на капитал]	543—545
[8] Отричане на общото свръхпроизводство у Рикардо. Възможност за криза, съдържаща се във вътрешните противоречия на стоката и парите]	545—552
[9] Погрешният възглед на Рикардо върху съотношението между производството и потреблението при капитализма]	552—554
[10] Превръщане на възможността за криза в действителност. Кризата като проява на всички противоречия на буржоазната икономика]	554—561
[11] Към въпроса за формите на кризата	561—565

[12] Противоречието между производството и потреблението в условията на капитализма. Превръщане на свръхпроизводството на главните предмети та потребление в общо свръхпроизводство].	565—572
[13] Несъответствие между разширяването на производството и разширяването на пазара. Рикардовата концепция за неограничените възможности и за нарастване на потреблението и за разширяване на вътрешния пазар].	572—576
[14] Противоречието между неудържимото развитие на производителните сили и ограничеността на потреблението на масите като основа на свръхпроизводството. Апологетичната същност на теорията, според която не е възможно всеобщо свръхпроизводство].	576—584
[15] Възгледите на Рикардо за различните начини на натрупване на капитал и за икономическите последици от натрупването].	584—596
[Глава осемнадесета] РАЗЛИЧНИ ВЪПРОСИ У РИКАРДО. ДЖОН БАРТОН.	597—637
[А] Брутен и чист доход.	597—600
[Б] Машините [Рикардо и Бартон за влиянието на машините върху положението на работническата класа].	600—622
[1] Възгледите на Рикардо].	600—627
[А] Първоначалната догадка на Рикардо за изгласването на част от работниците от машините].	600—602
[Б] Рикардо за влиянието на усъвършенствуванията в производството върху стойността на стоките. Погрешно положение за освобождаване фонда на работната заплата за уволнените работници].	602—605
[В] Научната добросъвестност на Рикардо, който ревизира възгледите си по въпроса за машините. Предишните погрешни предпоставки, запазени у Рикардо в иовата му постановка на въпроса].	605—615
[Г] Рикардо правилно констатира някои последици от въвеждането на машините за работническата класа. Наличност на апологетични представи в Рикардовата трактовка на проблемата.	615—628
[2] Възгледите на Бартон].	628
[А] Тезата на Бартон за относителното намаляване на търсенето на труд в процеса на натрупването на капитала. Неразбирането от Бартон и Рикардо на вътрешната връзка на това явление с господството на капитала над труда].	628—633
[Б] Възгледите на Бартон за движението на работната заплата и нарастването на работното население].	633—637

ПРИЛОЖЕНИЯ

[1] Ранна формулировка на тезиса за постоянното съответствие между предлагането и търсенето в селското стопанство. Родбертус и икономистите практики през XVIII век].	641—642
---	---------

[2) Натаниел Форстър за враждата между земевладелците и индустриалците]	643
3) Възгледът на Хопкинс за съотношението между рентата и печалбата]	644
[4) Кери, Малтус и Джеймс Дикън Юм за подобренията в земеделието] .	645
[5) Ходскин и Андерсън за увеличаването на производителността на земеделския труд]	647
[6) Намаляване на нормата на печалбата .	648
<i>Бележки</i>	649
<i>Именен показалец .</i>	670
<i>Указател на цитираната и споменаваната литература .</i>	675

И Л Ю С Т Р А Ц И И

Първата страница от втората част на ръкописа на К. Маркс „Теории за принадлежната стойност“ (страница 445 в X тетрадка на ръкописа от 1861—1863 г.)	5
Страницата от ръкописа на К. Маркс „Теории за принадлежната стойност“ с таблици за средногодишните цени на пшеницата през периода 1641—1749 г.	143

*Превели : Кирил Тотев
Неделчо Манев
Редактор : Лазар Младенов
Худож. редактор : Тотю Данов
Техн. редактор : Тодор Бъчваров
Коректор : Надя Въргулева
Корица : Милка Пейкова*

Дадена в произв. на 23. I. 1969 г. Подп. за печат на 15. X. 1970 г.
Формат 65×92/16. Печ. коли 43,375. Изд. коли 43,375. Авт. коли припл. 60.
Тираж 5 100. Изд. № 4355. Лит. група II.

Цена 2,67 лв.

Държавен полиграфически комбинат „Дим. Благоев“